

Zpráva o činnosti Československé psychologické společnosti při ČSAV na rok 1984

Hlavní výbor ČSPS vycházel ve své práci za uplynulé období z akčního plánu ČSPS na r. 1984, který navazoval na akční plán na r. 1983 a na rámcový plán činnosti na r. 1982 - 1985.

1. Zpráva o činnosti společnosti

a) Činnost hlavního výboru ČSPS jako celku

V roce 1984 se hlavní výbor ČSPS věnoval v první řadě přípravě hlavní akce roku, kterou byly XII. Psychologické dny, které se konaly ve dnech 26. - 29. srpna 1984 v Hradci Králové na téma: "Psychologie působení na člověka". Na programu této konference bylo 38 referátů z různých odvětví psychologie, které byly zaměřeny k hlavnímu tématu. Byla též uspořádána panelová diskuse na téma: "Podíl psychologických disciplin v působení na člověka". Program byl pečlivě připraven, setkal se s velkou pozorností a byl kladně hodnocen.

Dále se hlavní výbor zabýval přípravou VI. sjezdu, jehož ústředním zaměřením je: "Psychologie a vědeckotechnický rozvoj při budování rozvinutého socialismu". Sjezd se bude konat ke 40. výročí osvobození pod heslem: "Psychologie za mír a rozvoj člověka" v Praze.

Byl také vypracován rámcový plán činnosti akcí jednotlivých odborných sekcí a poboček.

Hlavní výbor se také zabýval otázkou legislativní úpravy psychologických služeb, což je úkol, který bude řešen i v r. 1985.

Řešena byla též otázka reorganizace výboru sekce obecné a teoretické psychologie, která měla pracovat na federální úrovni.

b) Činnost poboček

Pobočka Praha a středočeský kraj uspořádala společně se sekci obecné a teoretické psychologie 3 "setkání psychologů" z Prahy a středočeského kraje. Na programu byla temata zaměřená na aktuální metodologické problémy diagnostiky osobnosti (ve spolupráci se SAK), na zjišťování psychické variability osobnosti, a dále na atribuční teorie v sociální a pedagogické psychologii.

Také uskutečnila kurs "Plánování výzkumu" (společně s PPP hl.m. Prahy).

Pobočka v Hradci Králové pořádala ve spolupráci s jinými institucemi 6 seminářů:

- seminář k NSP, týkající se metodiky vyšetřování žadatelů o NRP (spolupráce s KPMP)
- seminář o lékařské genetice, zaměřený zejména k otázce využití genového inženýrství pro základní výzkum a praxi (společně se Společností lék. genetiky)
- seminář z pedagogické psychologie s tématem "Role otázek ve vyučovacím procesu" (spolupráce s katedrou matematiky a s Jednotou matematiků a fyziků)
- seminář o poznatcích o vývojových poruchách učení (spolupráce s koord. sborem pro poradenství při KNV)
- seminář z pedagogické psychologie, týkající se učitelovy dotazovací praxe, didaktické funkce otázek, optimální strategie otázek a další.
- seminář o zvláštnostech postojů lidí ke společenské adaptaci a o příčinách maloměstských přežitků ve vědomí lidí (spolupráce s UML LF UK).

Pobočka v Českých Budějovicích uspořádala 8 seminářů (ve spolupráci s KPPP, s ČSVTS a se Svazem architektů). Na programu seminářů byla tato témata:

- Metodologické problémy plánování a matemat. zpracování empirického materiálu
- Srozumitelné a rozumějící chování jako chování tvořené
- Problémy psychologického poradenství v souvislosti s novou výchovně vzdělávací soustavou
- Některé nestandardizované techniky a cvičení s dětmi a s mládeží
- Diagnostické techniky (ROR)
- Psychologie a architektura
- "Balintovský seminář" (dva semináře).

Pobočka distribuovala pro účastníky dvou seminářů příslušné metodické pomůcky.

V kulturně politické práci se pobočka podílela na akcích pro aktivisty SPOZ při NV přednáškami o mezilidských vztazích.

Pobočka Plzeň plánované úkoly neplnila (v nejbližší době budou učiněny přípravy k volbě nového výboru pobočky).

Pobočka v Ostravě pořádala "pravidelná setkání s přednáškami" (všechny ve spolupráci se SAK, příp. ještě s KÚNZ a MÚNZ). Temata přednášek:

- Vztah mezi pacientem a terapeutem
- ✚ Možnosti a problémy s diagnostikou temperamentu
- Charakteristika postojů k ochraně a tvorbě životního prostředí
- Transsexualismus
- ✚ Psychologie ve vrcholovém sportu
- Hraniční případy v psychologii
- Projekční techniky v psychologii dítěte.

Pobočka Olomouc - Vsetín

V Olomouci byly uskutečněny 4 semináře a besedy s tématy:

- Atribuční procesy
- Nové poznatky v oblasti klinické psychologie
- Možnosti spolupráce katedry psychologie s útvary psych. práce Správy střední dráhy Olomouc
- Koordinace a obsah spolupráce mezi pobočkou, katedrou psychologie, psychologickým klubem při katedře psychologie.

Ve Vsetíně bylo uspořádáno 6 seminářů s tématy:

- Lehká mozková dysfunkce
- Autogenní trénink
- Diagnostické techniky
- Psychopatie
- Disharmonický vývoj osobnosti dítěte
- Činnost a spolupráce manželských poraden v Novém Jičíně a Vsetíně.

Olomoucká pobočka spolupracuje s odborem psychologie při katedře psychologie dotovaným ZV ROH FF UP.

Brněnská pobočka uspořádala 2 konference:

1. konference "Přínosy psychologie společenské práci" byla pořádána ke 20letému jubileu činnosti pobočky. Na programu byly: Retrospektivy a perspektivy činnosti pobočky - Vybraná témata psychologie/teorie a výzkumu - Psychologické aspekty řídicích a výchovných procesů - Uplatnění psychologie v péči o člověka.

2. konference se týkala "Nových poznatků v psychologii socialistických zemí", bylo na ní předneseno 10 referátů, z nichž většina se zabývala sovětskou psychologií.

Dále byla uspořádána exkurse do Krajské manželské a předmanželské poradny v Brně.

c) Činnost odborných sekcí

Sekce obecné a teoretické psychologie

Sekce vyvíjela činnost v rámci pražské pobočky, pořádající setkání psychologů z Prahy a středočeského kraje. Uskutěčnila se 3 taková setkání (program - viz pobočka Praha). (Hlavní výbor ČSPS se zabýval úkolem nového složení sekce na federální úrovni které bude provedeno v r. 1985.)

Sekce klinické psychologie

Sekce uskutečnila 5 tradičních "klinicko-psychologických dnů" konaných ve spolupráci s psychologickou sekcí Psychiatrické společnosti ČLS JEP, s kabinetem psychologie ILF a s pracovní skupinou pro psychologii při České pediatričské společnosti.

Temata jednotlivých seminářů:

- Genetika - psychologie - dědičnost
- Klinická diagnostika inteligence
- Somatické a psychosomatické vztahy
- Dyslexie v teorii a praxi
- Psychologie a etika péče o nemocné.

Sekce pedagogické psychologie

Sekce uspořádala jeden jednodenní seminář na téma "Analýza chyby z hlediska pedagogicko-psychologické teorie a z hlediska pedagogické praxe".

Sekce psychologie práce

Hlavní akcí sekce byla dvoudenní konference "Člověk a pracovní činnost", která byla jedním z výstupů SPZV, DÚ VIII-6-5. (Bloky přednášek: Otázky psychické regulace pracovních činností - Psychická zátěž při práci - Psychologické otázky pracovní způsobilosti a přípravy pracovníků). Vydán byl též sborník referátů (55 stran); zpráva o konferenci vyjde v odborných časopisech (PEP a Čs. psychologie). Konference se uskutečnila ve spolupráci s katedrou ekonomie, sociologie a psychologie Fakulty řízení VŠE v Praze.

Výbor sekce se sešel pětkrát v roce a organizoval práci v několika pracovních skupinách. Připravil též návrhy pro MPSV ve věci zařazení psychologů práce do nových mzdových kvalif. katalogů platných od 1.1.1985 v celé ekonomické oblasti.

Sekce poradenské a školní psychologie

Sekce uspořádala jednak dvoudenní seminář věnovaný problematice vstupu dítěte do školy - se zaměřením na prevenci (3 referáty a 9 diskusních příspěvků). Dále uskutečnila 2 polodenní setkání - poradenské dny, a to na téma: "Prevence v poradenství a "Výchovné a výukové problémy, diagnostika a náprava."

Sekce sociální psychologie

Byly uspořádány dva odborné semináře, jednak půldenní seminář k otázce "Sociálně psychologické dovednosti a jejich výcvik", jednak třídenní seminář na téma "Sociální psychologie v rozvinuté socialistické společnosti", který byl konán ve spolupráci s ČSVTS.

Výbor sekce se též podílel na uspořádání semináře, věnovaného "Využití sociálně psychologického výcviku v praxi a řízení". Seminář organizoval Technicko-ekonomický ústav těžkého strojírenství.

Sekce vojenské psychologie

se podílela na uspořádání semináře "Podíl psychologie na formování velitele jako realizátora psychologické přípravy vojsk" a ve spolupráci se sekci vojenských psychiatrů se podílela na uspořádání XXVIII. sjezdu vojenských psychiatrů a psychologů.

Sekce tělesné výchovy a sportu

Sekce uspořádala třídní mezinárodní sympozium na téma "Psychologické základy přípravy sportovců" (z prostředků ČSTV), dále dva třídní pracovní semináře o metodách psychologie sportu. Sekce byla dále spolupořadatelem dvoudenního semináře k unifikaci výuky psychologie sportu na vysokých školách.

Předsednictvo sekce tvoří též expertní pracovní skupinu výboru pro tělesnou výchovu a sport vlády ČSSR a podílí se na tvorbě jeho koncepce pro další období. (Pozn.: Uvedený výbor je od 1.3.1984 gestorem rozvoje psychologie sportu).

Sekce forenzní psychologie

Sekce uspořádala třídní konferenci na téma "Aktuální otázky kriminologického výzkumu" (s dalšími volnými forenzně psychologickými referáty - ve spolupráci se sekci sociální patologie Čs. sociologické společnosti při ČSAV). Sekce provádí konsultační činnost orgánům činným v trestním řízení na republikové a celostátní úrovni.

Sekce pro studium chování zvířat

Plánovanou 11. etologickou konferencí sekce nepořádala a přeložila její konání na r. 1985 (nebyly dořešeny některé otázky spolupráce s etologickou společností Zoologické společnosti při ČSAV; mimoto předsedkyně sekce byla dlouhodobě nemocná).

Byly vypracovány a schváleny zásady další spolupráce mezi sekci a etolog. sekci Zoolog. společnosti a etologickou komisí Společnosti pro studium VNČ ČLS JEP, zejména při organizování vědeckých akcí, např. tradičních etologických konferencí.

Sekce vývojové psychologie

Plánovanou pracovní konferencí přeložil výbor sekce na rok 1985 a to pro kumulaci akcí podobného druhu. Sekce spolupracovala se slovenskou sekci vývojové psychologie na programu a usnesení odb. konference Výzkumného ústavu dětské psychologie (též přednesením úvodního referátů na téma "Současný stav a perspektivy vývojové psychologie" a dalšími sděleními. Sekce se též podílela na vypracování programu vývojové psychologie v postgraduálním školení pora-

denské psychologie. životního prostředí.

Sekce pro psychologii umění

Hlavní akcí sekce byla 3. pracovní konference psychologů umění, na níž bylo předneseno 15 referátů, zaměřených na otázky psychologie umělecké literatury.

2) Zahraniční styky

Z kolektivního členství v IUPSYs vyplývají průběžné úkoly, které plní hlavní výbor ČSPS.

Pro IUPSYs byly připraveny podklady pro mezinárodní adresář psychologů, do něhož bylo uvedeno za ČSPS 1500 členů.

ČSPS v r. 1984 neorganizovala vlastní akce na úseku zahraničních styků.

3) Činnost ediční, bibliografická a terminologická

ČSPS spolu se SPS vydává členská bulletin "Psycholog v Československu", jenž má hlavně koncepční a informační náplň. V r. 1984 byla vydána dvě čísla Psychologa v Československu.

Bibliografickou činnost rozvíjí zejména sekce psychologie práce.

Sekce publikují výsledky své činnosti v odborných časopisech formou zpráv o pořádaných akcích, abstrakt referátů z konferencí (viz např. souhrny referátů z konference "Člověk a pracovní činnost" pořádané sekci psychologie práce), nebo uveřejněním referátů psychologů ze seminářů pořádaných Čs. sociologickou a Čs. psychologickou společností - sekci forenzní psychologie.

4) Spolupráce s ČSVTS a SAK

S ČSVTS pracuje ČSPS prostřednictvím některých sekcí a poboček. Z konkrétních příkladů spolupráce možno uvést třídní seminář na téma "Sociální psychologie v rozvinuté socialistické společnosti", který konala sekce sociální psychologie s ČSVTS. Další seminář sekce sociální psychologie (Sociálně psychologický výcvik v praxi řízení) organizoval Technicko-ekonomický ústav těžkého strojírenství.

S ČSVTS navázala spolupráci také sekce pro psychologii umění v otázce prosazování estetických aspektů při tvorbě technických

děl a řešení otázek životního prostředí.

S ČSVTS (Stavoprojekt) navázala spolupráci také pobočka v Českých Budějovicích.

Spolupráce s ČSVTS se realizuje dále v jednotlivých přednáškových členů společnosti (např. sekce psychologie práce) pro českou VTS.

Vzájemné zastoupení v řídicích orgánech zatím není.

Spolupráce se Socialistickou akademií je velmi intenzivní, podílí se na ní členové hlavního výboru ČSPS i jednotlivé sekce a pobočky a jejich členové.

Dobrou, již tradiční, spolupráci se SAK má pobočka brněnská, která koordinuje své akce s akcemi SAK. Připravuje se zde konference ze spolupráce pobočky a sekce psychologie SAK.

Pražská pobočka pořádala jedno setkání psychologů ve spolupráci s MěV SAK.

Ostravská pobočka uspořádala všech sedm pravidelných "setkání s přednáškou" se SAK.

Sekce psychologie umění spolupracovala se SAK při realizaci brněnského semináře o problematice mládeže.

Rada členů sekcí a poboček ČSPS působí jako lektoři SAK, někteří mají funkce v MěV a OV SAK nebo v Č ÚV SAK (ve vědecko-metodické radě) - např. členové sekce klinické psychologie, sekce psychologie práce a sekce forenzní psychologie. Sekce psychologie práce připravila cykly a přednášky pro SAK z oblasti psychologie práce, inženýrské psychologie a psychologie řízení; někteří členové sekce psychologie práce vedou sekce OV MěV SAK.

5) Spolupráce s resortem školství

Spolupráce s vysokými školami je velmi úzká a uskutečňuje se mnoha formami. Jednou z nich je společné pořádání vědeckých nebo školících akcí, seminářů a konferencí (např. seminář "Sociálně psychologické dovednosti a jejich výcvik" konala sekce sociální psychologie ve spolupráci s FF UK; konference "Člověk a pracovní činnost" organizovaná sekcí psychologie práce se konala ve spolupráci s katedrou ekonomie, sociologie a psychologie FŘ VŠE). Další formou spolupráce je externí přednášková činnost řady funkcionářů ČSPS na vysokých školách, činnost ve zkušebních a oponentních komisích aj. Členové sekce psychologie umění přednášejí psychologii umění na VŠ MU v Bratislavě, na FAMU v Praze; v rámci studia estetiky přednášejí na JAMU v Brně a FF UK v Praze. Předsedkyně pro

studium chování zvířat přednáší obor srovnávací psychologie na FF UK; výuka srovnávací psychologie je kvalifikovaně zajištěna slovenskými členy sekce také v Bratislavě. Pro posluchače oboru psychologie byly v r. 1984 připraveny a dány do tisku 2 učební texty.

6) Práce kulturně politická

Také v této oblasti vyvíjejí členové ČSPS hojnou činnost. Vystupují ve sdělovacích prostředcích, publikují v kulturně politickém a denním tisku, uskutečnili řadu přednášek pro různé instituce (školy, podniky aj.). V této oblasti bude však třeba dále podněcovat činnost psychologů k přednáškám jak odborného, tak masově politického charakteru.

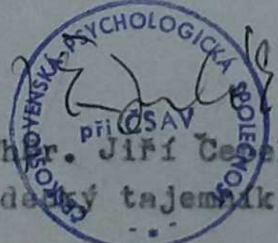
7) Předpokládané hlavní zaměření činnosti společnosti v příštím roce, vycházející ze závěrů 8. zasedání ÚV KSČ

- a) Rozpracovat hlavní zaměření sjezdu zejména na otázky rozvoje člověka jako subjektu prakticko-přetvářející činnosti, tedy na společensky aktuální problémy, které má naše psychologie řešit.
- b) Splnění úkolu týkajícího se legislativního zabezpečení psychologických služeb.
- c) Prohloubení diskuse v Čs. psychologii o uplatnění psychologů v praxi, zapojení psychologie do života.
- d) Vypracovat analyticko-teoretickou studii na téma: "Psychologické aspekty pronikání vědecko-technických poznatků do výroby".

Dalším aktuálním úkolem je reorganizace sekce teoretické a obecné psychologie na federální úrovni a aktivizace některých sekcí a poboček, jejichž činnost není uspokojivá.

Důležitým úkolem hlavního výboru bude příprava voleb členů hlavního výboru ČSPS.

V Praze dne 4.1.1985

Doc. PhDr. Jiří Čechalák, CSc.
vědecký tajemník ČSPS